

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL GALIOJANČIO TEISINIO REGULIAVIMO POVEIKIO *EX POST* VERTINIMO
METODIKOS IR ATASKAITOS FORMOS PATVIRTINIMO**

2020 m. d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 24² straipsnio 1 ir 3 dalimis, Lietuvos Respublikos Vyriausybė **n u t a r i a**:

Patvirtinti pridedamas:

1. Galiojančio teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimo metodiką;
2. Galiojančio teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimo ataskaitos formą.

Ministras Pirmininkas

Teisingumo ministras

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2020 m. d. nutarimu Nr.

GALIOJANČIO TEISINIO REGULIAVIMO POVEIKIO *EX POST* VERTINIMO METODIKA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Galiojančio teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimo metodikoje (toliau – Metodika) nustatomi galiojančio teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimo (toliau – *ex post* vertinimas) tikslai, nurodomi atvejai, kai *ex post* vertinimas turėtų būti numatomas ir atliekamas, reglamentuojamas *ex post* vertinimo objekto nustatymas, *ex post* vertinimo procesas, jo dalyviai, *ex post* vertinimo viešinimas, konsultavimasis su visuomene, rezultatų panaudojimas ir tolesnių veiksmų įgyvendinimas.

2. *Ex post* vertinimo tikslai:

2.1. nustatyti galiojančio teisinio reguliavimo taikymo apimtį, įvertinti taikymo praktiką ir tai lėmusius veiksnius;

2.2. nustatyti galiojančio teisinio reguliavimo veikimo sukeltas teigiamas ir neigiamas pasekmes vertinamo teisinio reguliavimo sričiai, tam tikriems asmenims ar jų grupėms, identifikuoti teisinio reguliavimo poveikio pasekmes nulėmusius veiksnius ir jų priežastis;

2.3. nustatyti kitus teisinio reguliavimo srities pokyčius, įvykusius dėl papildomų aplinkybių, dariusių įtaką tam tikriems asmenims ar jų grupėms, identifikuoti šio poveikio pasekmes nulėmusius veiksnius ir jų priežastis.

3. Atliekant *ex post* vertinimą surinkti duomenys turėtų būti pakankami, kad būtų galima įvertinti teisinio reguliavimo ekonominę naudingumą ir tinkamumą, nustatyti, ar ir kokių mastu buvo pasiekti tikslai, kelti priimant teisinį reguliavimą, ir priimti įrodymais grįstus sprendimus sprendžiant dėl poreikio keisti teisinį reguliavimą ar jo atsisakyti.

4. Šioje Metodikoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatyme.

5. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, koordinuodama *ex post* vertinimą, atlieka Teisėkūros pagrindų įstatymo 24¹ straipsnio 3 dalyje nustatytas funkcijas.

II SKYRIUS *EX POST* VERTINIMO OBJEKTO NUSTATYMAS

6. Atliekant *ex post* vertinimą, vertinamas teisinio reguliavimo taikymas ir teisinio reguliavimo veikimas, kaip nustatyta Teisėkūros pagrindų įstatymo 23 straipsnio 1 dalyje.

7. *Ex post* vertinimas atliekamas, kai nuostata dėl poreikio atlikti šį vertinimą įtraukiama į įstatymą (toliau – peržiūros nuostata) arba kai ministras priima sprendimą atlikti šį vertinimą, kaip numatyta Metodikos 18 punkte (toliau – ministro sprendimas). Vertinamas peržiūros nuostatoje ar ministro sprendime nurodytas (nurodytos apimties) teisinis reguliavimas, galiojantis peržiūros nuostatoje ar ministro sprendime nurodytą laikotarpį (toliau – vertinamo teisinio reguliavimo laikotarpis), jeigu jo metu nebuvo priimta esminių teisinio reguliavimo pakeitimų. Ar priimti teisinio reguliavimo pakeitimai laikytini esminiais, sprendžia *ex post* vertinimą atliekanti ministerija. Vertinant minėtų pakeitimų esmingumą, siūlytina, be kita ko, atsižvelgti į tai, ar tų pakeitimų priėmimas galėjo lemti ar lėmė iš esmės kitokias teisinio reguliavimo pasekmes vertinamo teisinio reguliavimo sričiai, tam tikriems asmenims ar jų grupėms, palyginti su teisiniu reguliavimu, galiojusiu iki minėtų pakeitimų įsigaliojimo.

8. Jei numatomas vertinti galiojantis teisinis reguliavimas pasikeičia iš esmės, tačiau nėra priimama nauja, pakeičianti ankstesnę, peržiūros nuostata, vertinamas peržiūros nuostatoje ar ministro sprendime nurodytas teisinis reguliavimas su padarytais pakeitimais, galiojantis ne trumpiau kaip dvejus metus nuo esminių pakeitimų įsigaliojimo dienos.

9. Vertinimo apimtis, nurodyta peržiūros nuostatoje arba ministro sprendime, neriboja *ex post* vertinimą atliekančių asmenų teisės siekiant *ex post* vertinimo tikslų papildomai identifikuoti ir vertinti ir kitokį vertinamo teisinio reguliavimo poveikį, prireikus vertinti ir kitų vertinamo teisinio reguliavimo nuostatų, įskaitant susijusių įstatymų ir įgyvendinamųjų teisės aktų nuostatas, poveikį.

III SKYRIUS

EX POST VERTINIMO ATVEJAI IR NUOSTATOS DĖL JO ATLIKIMO

10. Peržiūros nuostata įtraukiama į įstatymą Teisėkūros pagrindų įstatymo 24 straipsnio 1 dalyje nurodytais atvejais. Ar peržiūros nuostata įtrauktina į įstatymą, atsižvelgdami į įstatymo projekto tikslus ir numatomą poveikį, sprendžia įstatymo projekto rengimą inicijavę, jį parengę ir (ar) numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimą atlikę subjektai.

11. Vadovaujantis Teisėkūros pagrindų įstatymo 24 straipsnio 1 dalies 1 punktu, peržiūros nuostata turi būti įtraukta į įstatymą, jei įstatymu numatoma reglamentuoti tokią visuomeninių santykių sritį, kuri anksčiau visai nebuvo reglamentuota, arba teisinis reguliavimas buvo nustatytas tik dėl pavienių visuomeninių santykių elementų, tačiau juos siekiama reglamentuoti sistemiškai, taip pat kai iš esmės keičiamas teisinis reguliavimas tam tikroje srityje (pavyzdžiui, lydimuosiuose dokumentuose nurodoma arba viešojoje erdvėje informuojant apie konkrečią teisėkūros iniciatyvą kalbama apie tam tikros teisinių santykių srities reformą). Jei įstatymas priimamas pagal patvirtintą numatomo teisinio reguliavimo koncepciją, ši aplinkybė patvirtina peržiūros nuostatos įtraukimo būtinybę.

12. Vadovaujantis Teisėkūros pagrindų įstatymo 24 straipsnio 1 dalies 2 punktu,

sprendžiant dėl peržiūros nuostatos įtraukimo į įstatymą reikalingumo, turi būti vertinama, ar teisinio reguliavimo įtaka tam tikrai teisinio reguliavimo sričiai, asmenims ar jų grupėms bus didelė. Numatoma didelė įtaka paprastai nustatoma atsižvelgiant į išankstinio (*ex ante*) vertinimo rezultatus. Taip pat siūlytina atsižvelgti į didesnio poveikio įstatymų ir Seimo nutarimų projektų atrankos kriterijus, kurie suponuoja galimą didesnę teisinio reguliavimo poveikį ir kuriuos taiko Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija, atrinkdama įstatymų projektus išsamesniam išankstiniam (*ex ante*) vertinimui.

13. Vadovaujantis Teisėkūros pagrindų įstatymo 24 straipsnio 1 dalies 3 punktu, be kitų galimų atvejų, į įstatymą įtraukti peržiūros nuostatą rekomenduotina, kai rengiant įstatymo projektą gaunami argumentuoti, bet iš esmės prieštaringi institucijų, ekspertų, suinteresuotų asmenų vertinimai dėl siūlomo priimti teisinio reguliavimo, numatomos esminės teisinio reguliavimo įgyvendinimo kliūtys, įžvelgiama reali rizika, kad teisinio reguliavimo tikslai gali būti nepasiekti.

14. Peržiūros nuostatoje nurodoma:

14.1. Konkreti ministerija pagal atitinkamą ministrui pavestą valdymo sritį, kuri įpareigojama atlikti *ex post* vertinimą. Jei *ex post* vertinimą atliksianti ministerija nenurodoma ar nurodomos kelios ministerijos ar kiti subjektai, už *ex post* vertinimo atlikimą atsakinga ministerija laikytina ministerija, inicijavusi įstatymo priėmimą, arba ta ministerija, kurios ministro valdymo sričiai priskirti esminiai numatomo vertinti teisinio reguliavimo klausimai.

14.2. Vertinimo apimtis, kurią, atsižvelgiant į Metodikos 1 priedo 1 punkto nuostatas, siektina nurodyti kuo konkrečiau, – įvardyti vertinamo įstatymo (įstatymų) tam tikrus teisinio reguliavimo aspektus, naujas nuostatas, konkrečias teisės normas, kurios turėtų turėti didžiausią poveikį siekiant teisinio reguliavimo tikslų, ir nurodyti, koks ir kam (kokiai sričiai ar kokiai asmenų grupei) padarytas poveikis privalo būti įvertintas atliekant *ex post* vertinimą. Jei vertinimo apimtis nenurodoma, pagal peržiūros nuostatą vertinamas visas įstatymu priimtas (prireikus ir įgyvendinamuosiuose teisės aktuose nustatytas) teisinis reguliavimas, o *ex post* vertinimą atliekantys asmenys sprendžia, koks poveikis turi būti įvertintas siekiant *ex post* vertinimo tikslų.

14.3. Vertinamo teisinio reguliavimo laikotarpis, kuris negali būti trumpesnis nei dveji metai nuo teisinio reguliavimo įsigaliojimo, tačiau rekomenduojama numatyti kuo ilgiau (trejus ar penkerius metus) galiojančio teisinio reguliavimo *ex post* vertinimo atlikimą. Šis laikotarpis nurodomas metais ir (ar) mėnesiais, taip pat įvardijamas jo skaičiavimo pradžios momentas. Jei minėtas pradžios momentas nenurodomas, vertinamo teisinio reguliavimo laikotarpis prasideda teisinio reguliavimo įsigaliojimo dieną. Jei vertinamo teisinio reguliavimo laikotarpis nenurodomas, jis yra dveji metai, pradedant skaičiuoti nuo teisinio reguliavimo įsigaliojimo dienos.

14.4. Terminas, iki kada *ex post* vertinimas turi būti atliktas (rekomenduojamas

terminas – 3–6 mėnesiai nuo nurodyto laikotarpio pabaigos, atsižvelgiant į Metodikos 1 priedo 2 punkto nuostatas). Šis terminas nurodomas kalendorine data arba mėnesių skaičiumi po vertinamo teisinio reguliavimo laikotarpio pabaigos. Jei minėtas terminas nenurodomas, *ex post* vertinimas turi būti atliktas per šešis mėnesius po vertinamo teisinio reguliavimo laikotarpio pabaigos.

15. Jei įstatymu, į kurį įtraukiama peržiūros nuostata, įgyvendinamos Europos Sąjungos teisės nuostatos, peržiūros nuostatoje formuluojant vertinimo apimtį, susijusią su šiuo reguliavimu, siūlytina apsiriboti nuostatų, įtvirtinančių nacionalinėje teisėje pasirinktą Europos Sąjungos teisės įgyvendinimo būdą, vertinimu, neapimant Europos Sąjungos teisės aktų priėmimo tikslo vertinimo.

16. Peržiūros nuostatoje gali būti nurodoma tik viena už *ex post* vertinimo atlikimą atsakinga ministerija, vienas vertinamo teisinio reguliavimo laikotarpis ir *ex post* vertinimo atlikimo terminas, o į vertinimo apimtį įtrauktas teisinis reguliavimas turi būti įsigaliojęs tuo pačiu metu.

17. Esant poreikiui atlikti *ex post* vertinimą dėl keliuose įstatymuose (prireikus ir jų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose) nustatyto susijusio teisinio reguliavimo, peržiūros nuostata įtraukiama į visus susijusius įstatymus. Tokiu atveju peržiūros nuostatose nurodoma ta pati už *ex post* vertinimo atlikimą atsakinga ministerija, tas pats vertinamo teisinio reguliavimo laikotarpis ir terminas, iki kada *ex post* vertinimas turi būti atliktas.

18. Jei peržiūros nuostata įstatyme neįrašyta, teisinio reguliavimo galiojimo metu (taip pat ir tuo atveju, kai teisinis reguliavimas galioja daugiau nei dvejus metus), ministras pagal jam pavestą valdymo sritį gali priimti sprendimą atlikti galiojančio teisinio reguliavimo *ex post* vertinimą. Ministro sprendimas gali būti priimamas siekiant reaguoti į pokyčius tam tikroje teisinio reguliavimo srityje, į iškilusias aktualijas ir paaiškęjusius teisinio reguliavimo trūkumus.

19. Be Metodikos 11–13 punktuose nurodytų atvejų, ministro sprendimas taip pat gali būti priimamas, pavyzdžiui, ir tais atvejais, kai:

19.1. viešojoje erdvėje dažnai pasirodo informacija dėl teisinio reguliavimo keliamų problemų ir neigiamo poveikio tam tikrai sričiai, asmenims ar jų grupėms;

19.2. gaunamų skundų kiekis ir jų turinys, susijęs su teisinio reguliavimo taikymo problemomis, galimai parodo sisteminės teisinio reguliavimo spragas arba inicijuojami ar gali būti inicijuoti teisminiai procesai;

19.3. gaunami argumentuoti pasiūlymai atlikti *ex post* vertinimą iš Teisingumo ministerijos, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos, kitų ministerijų, valstybės institucijų ir įstaigų ar asmenų;

19.4. kyla pagrįstų įtarimų, kad teisės akto taikymo pasekmės nėra tokios, kokios buvo suplanuotos, atsirado didelis neprognozuotas neigiamas poveikis tam tikriems suinteresuotiems asmenims (visuomenės grupėms), galiojantis teisinis reguliavimas nėra tinkamas spręsti

problemas, kurias turėtų spręsti, ir nėra tinkamas pasiekti teisinio reguliavimo tikslų.

20. Ministro sprendimas įforminamas ministro įsakymu, kuriame turi būti nurodyta Metodikos 14 punkte išvardyta informacija. Ministro sprendime taip pat gali būti nurodyti konkretūs asmenys, kuriems pavedama atlikti *ex post* vertinimą, nustatomos tam tikros tarpinės užduotys, jų įvykdymo terminai ir kita ministro nuožiūra svarbi informacija.

21. Ministro sprendimas teisės aktų nustatyta tvarka skelbiamas Teisės aktų registre (toliau – TAR), sudarant sąlygas Metodikos 14 punkte nurodytą informaciją apie *ex post* vertinimą susieti ir su TAR paskelbtu teisės aktu, kurio teisinį reguliavimą numatoma vertinti.

IV SKYRIUS

ATLIEKANT *EX POST* VERTINIMĄ DALYVAUJANTYS ASMENYS

22. *Ex post* vertinimą atlieka ministerija, nurodyta peržiūros nuostatoje arba ministro sprendime (jei nenurodyta – už *ex post* vertinimo atlikimą atsakinga ministerija, nustatyta vadovaujantis Metodikos 14.1 papunkčiu).

23. *Ex post* vertinimą atlieka ir vertinimo ataskaitą parengia atitinkamos ministerijos valstybės tarnautojai (gali būti sudaroma darbo grupė). Išskirtiniais atvejais, kai reikia specifinių žinių ir įgūdžių (pavyzdžiui, kiekybinės duomenų analizės) ir numatytas papildomų duomenų rinkimas (pavyzdžiui, apklausų vykdymas), ministerija gali kreiptis į Lietuvos Respublikos Vyriausybės strateginės analizės centrą ir prašyti pagalbos atlikti *ex post* vertinimą. Šiam centrui atsisakius suteikti prašomą pagalbą, ministerija gali organizuoti viešąjį pirkimą kompetentingų mokslininkų, ekspertų, konsultantų ar tyrimų organizacijų *ex post* vertinimo atlikimo paslaugoms pirkti.

24. Jei peržiūros nuostatoje nurodomi keli subjektai, dalyvaujantys atliekant *ex post* vertinimą, arba jei *ex post* vertinimą atliekanti ministerija pasitelkia trečiuosius asmenis, už *ex post* vertinimo atlikimą atsakinga ministerija koordinuoja šių subjektų veiksmus, *ex post* vertinimo atlikimo paslaugų teikimą ir yra atsakinga už galutinį *ex post* vertinimo atlikimą.

25. Vengiant galimo interesų konflikto ir siekiant objektyvaus *ex post* vertinimo, rekomenduojama, kad *ex post* vertinimą atliktų ne tie (esant galimybei, ir ne to padalinio) valstybės tarnautojai, kurie rengė teisės akto, kuriame nustatytas galiojantis teisinis reguliavimas yra vertinamas, projektą.

26. Paskiriant konkrečius ministerijos valstybės tarnautojus ar teisės aktų nustatyta tvarka parenkant mokslininkus, konsultantus ar tyrimų organizacijas, kurie atliks *ex post* vertinimą, turi būti vertinama jų motyvacija, nešališkumas ir tinkama kompetencija.

V SKYRIUS

***EX POST* VERTINIMO ETAPAI**

PIRMASIS SKIRSNIS

***EX POST* VERTINIMO ETAPŲ BENDROSIOS NUOSTATOS**

27. Šiame Metodikos skyriuje išdėstytas pavyzdinis *ex post* vertinimo modelis. *Ex post* vertinimas apima pasirengimą atlikti *ex post* vertinimą, *ex post* vertinimo atlikimą bei *ex post* vertinimo ataskaitos parengimą, derinimą ir paskelbimą.

28. Nuo peržiūros nuostatos ar ministro sprendimo įsigaliojimo iki vertinamo teisinio reguliavimo laikotarpio pabaigos laikoma, kad yra numatomas atlikti *ex post* vertinimas. Šiuo laikotarpiu gali būti rengiamasi atlikti *ex post* vertinimą ir stebimas teisinio reguliavimo poveikis, kaupiama informacija, kuri vėliau bus naudojama atliekant *ex post* vertinimą.

29. Pasibaigus vertinamo teisinio reguliavimo laikotarpiui, prasideda *ex post* vertinimas, kuris baigiamas galutinės *ex post* vertinimo ataskaitos paskelbimu.

30. Jei keičiant teisinį reguliavimą, dėl kurio buvo priimta peržiūros nuostata, priimama nauja peržiūros nuostata, *ex post* vertinimas vykdomas pagal vėliausiai priimtą peržiūros nuostatą.

31. Jei *ex post* vertinimas numatomas atlikti pagal ministro sprendimą ir vertinamo teisinio reguliavimo laikotarpiu priimama esminių vertinamo teisinio reguliavimo pakeitimų, ministro sprendimas turi būti keičiamas įvertinant tikslingumą keisti jame nurodytą vertinimo apimtį ir (ar) koreguoti vertinamo teisinio reguliavimo laikotarpį bei *ex post* vertinimo atlikimo terminą.

ANTRASIS SKIRSNIS

PASIRENGIMAS ATLIKTI *EX POST* VERTINIMĄ

32. Pasirengimo atlikti *ex post* vertinimą etapas gali būti pradedamas iškart po peržiūros nuostatos ar ministro sprendimo priėmimo, tačiau bet kuriuo atveju šį etapą siūlytina pradėti ne vėliau kaip likus šešioms mėnesiams iki vertinamo teisinio reguliavimo laikotarpio pabaigos.

33. Pasirengimo atlikti *ex post* vertinimą etape ministras arba jo įgaliotas asmuo (jei *ex post* vertinimo funkcija priskirta konkrečiam ministerijos administracijos padaliniui, – šio padalinio vadovas) paskiria už *ex post* vertinimo planavimą atsakingus asmenis (ar asmenį) ir nustato tarpines ir galutines *ex post* vertinimo atlikimo datas. Galutinė *ex post* vertinimo atlikimo data negali būti vėlesnė, nei nurodyta peržiūros nuostatoje ar ministro sprendime. Jei *ex post* vertinimą numatoma atlikti pagal peržiūros nuostatą ir nustatant galutinę *ex post* vertinimo atlikimo datą yra žinoma, kad buvo priimti esminiai vertinamo teisinio reguliavimo pakeitimai, tačiau nebuvo priimta nauja peržiūros nuostata, galutinė *ex post* vertinimo data negali būti vėlesnė nei šeši mėnesiai po vertinamo teisinio reguliavimo laikotarpio, nustatyto pagal Metodikos 8 punktą, pabaigos.

34. Už *ex post* vertinimo planavimą atsakingi asmenys šiame etape įvertina numatomo vertinti galiojančio teisinio reguliavimo kontekstą ir nustato galiojančiu teisiniu reguliavimu suinteresuotus asmenis, kurie turėtų dalyvauti viešosiose konsultacijose ir prisidėti prie duomenų

surinkimo. Šiame etape turėtų būti preliminariai apibrėžti konkretūs *ex post* vertinimo tikslai, objektas, apimtis, atliktinų veiksmų terminai, nuspręsta, kiek reikėtų žmoniškųjų ir kitų išteklių.

35. Už *ex post* vertinimo planavimą atsakingi asmenys šiame etape turi atsakyti į šiuos klausimus (jei tai nėra nurodyta peržiūros nuostatoje ar ministro sprendime):

35.1. kodėl turi būti vykdomas konkretaus reguliavimo vertinimas;

35.2. ką yra tikslinga vertinti ir koku mastu;

35.3. kada ir per kiek laiko turėtų būti atliktas vertinimas;

35.4. ar tikslinga sudaryti *ex post* vertinimo vykdytojų komandą (darbo grupę) ir į ją įtraukti kitų valstybės tarnautojų;

35.5. ar, atsižvelgiant į Metodikos 23 punktą, tikslinga kreiptis į Vyriausybės strateginės analizės centrą arba prireikus vykdyti viešąjį paslaugų pirkimą dėl pagalbos *ex post* vertinimui atlikti.

36. Išsamesni pasirengimo atlikti *ex post* vertinimą metu nagrinėtini klausimai pateikti Pasirengimo atlikti *ex post* vertinimą planavimo klausimyne (1 priedas).

37. Atsakius į Metodikos 35 punkte nurodytus klausimus, negali būti nuspręsta nevertinti peržiūros nuostatoje ar ministro sprendime nurodyto teisinio reguliavimo, tačiau gali paaiškėti, kad tikslinga vertinti ir platesnę teisinio reguliavimo apimtį, aspektus ar kontekstą. Nepriklausomai nuo to, kuriame *ex post* vertinimo etape paaiškėja šiame punkte nurodytos aplinkybės, *ex post* vertinimą atliekanti ministerija gali išplėsti vertinamo teisinio reguliavimo apimtį. Konkreti *ex post* vertinimo reguliavimo apimtis paprastai nustatoma Metodikos 39 punkte nurodytame *ex post* vertinimo plano projekte.

38. Už *ex post* vertinimo planavimą atsakingiems asmenims pasiūlius sudaryti *ex post* vertinimo vykdytojų komandą (darbo grupę) arba pasitelkti trečiųjų asmenų pagalbą *ex post* vertinimui atlikti, sprendimą dėl šių siūlymų priima Metodikos 33 punkte nurodytas asmuo. Rekomenduojama visais atvejais į *ex post* vertinimą atliekančių asmenų komandą (darbo grupę) įtraukti už *ex post* vertinimo planavimą atsakingus asmenis. Asmenys, teikiantys *ex post* vertinimui atlikti reikalingas paslaugas, taip pat laikomi *ex post* vertinimą atliekančiais asmenimis. Jei *ex post* vertinimą atliekančių asmenų komanda (darbo grupė) nesudaroma, *ex post* vertinimą atliekantys asmenys yra už *ex post* vertinimo planavimą atsakingi asmenys.

39. Nustačius *ex post* vertinimą atliekančius asmenis (jei taikoma, įvykdžius paslaugų pirkimą), *ex post* vertinimą atliekantys asmenys parengia *ex post* vertinimo plano projektą, kuriame nustato konkrečius *ex post* vertinimo tikslus, vertinimo apimtį, vertinimo kriterijus, įvardija preliminarinius klausimus, galimus duomenų šaltinius, jau turimus duomenis, nurodo terminus, vertinimo eigą, įskaitant konsultacijas su visuomene ar tam tikrais asmenimis ar jų grupėmis, parenka taikytinus metodus ir reikalingus surinkti duomenis, numato laukiamus rezultatus ir nurodo savo kontaktinius duomenis.

40. Ne vėliau kaip per penkias darbo dienas nuo vertinamo teisinio reguliavimo laikotarpio pabaigos *ex post* vertinimo plano projektas, vizuotas ministro ar jo įgalioto asmens arba padalinio, kuriam priskirta *ex post* vertinimo funkcija, vadovo, skelbiamas viešai Teisės aktų informacinėje sistemoje (toliau – TAIS). *Ex post* vertinimo plano projektas TAIS gali būti skelbiamas ir nepasibaigus vertinamo teisinio reguliavimo laikotarpiui.

41. Paskelbus *ex post* vertinimo plano projektą TAIS, sudaroma galimybė visiems asmenims per 15 darbo dienų nuo jo paskelbimo teikti pastabas ir pasiūlymus dėl šio projekto, taip pat išreikšti nuomonę dėl vertinamo teisinio reguliavimo aktualumo ir problemiško. Gautas pastabas įvertina *ex post* vertinimą atliekantys asmenys ir prireikus koreguoja *ex post* vertinimo plano projektą.

42. Patvirtintas *ex post* vertinimo planas turi būti paskelbtas TAIS ne vėliau kaip per 30 darbo dienų nuo vertinamo teisinio reguliavimo laikotarpio pabaigos. Tolesnis *ex post* vertinimas atliekamas pagal patvirtintą planą.

TREČIASIS SKIRSNIS **EX POST VERTINIMO ATLIKIMAS**

43. Teisėkūros pagrindų įstatymo 23 straipsnio 1 dalyje apibrėžtas *ex post* vertinimo objekto turinys nustatomas pagal šiuos *ex post* vertinimo kriterijus:

43.1. veiksmingumo – kuriuo parodoma, ar pasiekti teisinio reguliavimo tikslai, ar pasirinktas teisinis reguliavimas buvo tinkama ir veiksminga priemonė problemai spręsti, ir kitais aspektais atskleidžiamas teisinio reguliavimo taikymas;

43.2. poveikio – nustatomas teisinio reguliavimo poveikis vertinamo teisinio reguliavimo sričiai, tam tikriems asmenims ar jų grupėms;

43.3. rezultatyvumo (efektyvumo) – kuriuo parodoma, kiek teisinio reguliavimo poveikio sąnaudos proporcingos teisinio reguliavimo teikiamai naudai, ir kitais aspektais atskleidžiamas teisinio reguliavimo veikimas.

44. Papildomai rekomenduotina *ex post* vertinimo objekto turinį atskleisti ir šiais aspektais:

44.1. tinkamumo – kuriuo parodoma, kiek galiojantis teisinis reguliavimas vis dar tinkamas spręsti visuomenės problemas;

44.2. suderinamumo – kuriuo parodoma, ar teisinio reguliavimo poveikis ir teisės normos dera tarpusavyje (vidinė darna) ir kiek poveikis teisės sistemai dera su kitomis galimo poveikio sritimis (išorinė darna).

45. Jei išimtiniais atvejais negalima atlikti *ex post* vertinimo pagal kurį nors iš Metodikos 43 punkte nurodytų kriterijų, *ex post* vertinimo ataskaitoje, įgyvendinant principą „įvertink arba paaiškink“, paaiškinama, kodėl galiojantis reguliavimas tam tikru aspektu nebuvo vertinamas.

46. *Ex post* vertinimo atlikimo etapo pradžioje sudaromi esminiai klausimai, į kuriuos reikės atsakyti atliekant *ex post* vertinimą. Sudarant *ex post* vertinimo klausimus, turi būti atsižvelgiama į *ex post* vertinimo tikslus, taip pat siūlytina atsižvelgti į Galiojančio teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimo klausimyną (2 priedas).

47. Pagal sudarytų esminių klausimų turinį nustatoma, kokie duomenys (informacija) reikalingi pasirinktam *ex post* vertinimui atlikti, ir identifikuojami šių duomenų šaltiniai.

48. Pagal duomenų šaltinį duomenys skirstomi į:

48.1. Pirminius duomenis. Tai nauji, specialiai renkami duomenys, kurių reikia *ex post* vertinimui atlikti. Tokių duomenų šaltiniai skiriasi priklausomai nuo to, koks teisinis reguliavimas yra vertinamas. Pirminiai duomenys gali būti renkami iš įvairių konkrečiam teisiniui reguliavimui aktualių asmenų ar jų grupių. Pavyzdžiui, jeigu būtų siekiama nustatyti Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo pakeitimų poveikį priešmokyklinio ir pradinio ugdymo sistemoms, pirminiai duomenys galėtų būti renkami apklausiant įvairiuose Lietuvos regionuose veikiančių priešmokyklinio ir pradinio ugdymo įstaigų vadovus, mokytojus, mokinius, jų tėvus. Sprendžiant dėl pirminių duomenų rinkimo, turi būti įvertinta, kad jiems surinkti reikia skirti pakankamai laiko ir tam būtina atitinkama darbuotojų kvalifikacija bei priemonės (pavyzdžiui, jei vykdoma apklausa internetu, reikalinga patikima, duomenų apsaugą garantuojanti apklausų platforma).

48.2. Antrinius duomenis. Tai duomenys, kurie jau buvo surinkti atliekant kitus tyrimus ir (ar) vertinimus ir yra paskelbti. Tokių duomenų šaltiniai gali būti įvairūs leidiniai, mokslinius ir taikomuosius tyrimus atliekančių organizacijų paskelbta informacija, publikacijos ir kt. Kadangi šie duomenys buvo surinkti ir paskelbti kitais tikslais, labai svarbu įvertinti, ar jie tikrai tinkami atliekant konkretų *ex post* vertinimą.

49. Pirminiams duomenims rinkti siūlytini metodai:

49.1. Apklausa raštu. Pasirinkus šį metodą, paruošiamas klausimynas, kurį sudaro uždari ir (ar) atviri klausimai, į kuriuos respondentai atsako savarankiškai. Klausimyną galima siųsti paštu arba pateikti per apklausų platformas internetu. Klausimai turi būti suformuluoti respondentams suprantama kalba, vartojami žinomi ir įprasti tos srities terminai, sakiniai dėstomi paprastai ir aiškiai, kad būtų išvengta dviprasmybių. Pasirinkus šį metodą, būtina užtikrinti reprezentatyvumą, kuris reiškia, kad respondentai turi atitikti atstovaujamos visumos (populiacijos) bruožus, o imtis būtų pakankama. Jei tinkami respondentai yra sunkiai pasiekiami (neturi motyvacijos ar galimybių atsakyti į klausimus), geriau rinktis kitus duomenų rinkimo metodus. Šis metodas rekomenduojamas, kai vertinamo teisinio reguliavimo sritis *ex post* vertinimą atliekančiam asmeniui yra gerai suprantama ir pažįstama. Kitu atveju geriau rinktis apklausos žodžiu metodą.

49.2. Individuali apklausa žodžiu. Pasirinkus šį metodą, reikalingas aktyvus klausiančiojo dalyvavimas, nes renkami duomenys iš tikslinės grupės atstovų, galinčių pateikti

galias įžvalgas, argumentuotą nuomonę apie vertinamą teisinį reguliavimą. Apklausiamų asmenų imtis gali būti atsitiktinė, reprezentatyvi arba tikslinė. Apklausa gali būti struktūruota (iš anksto paruoštas apklausos planas, numatytos konkrečios klausimų (dažnai – ir atsakymų) formuluočių ir sudaryta tiksli klausimų seka) arba iš dalies struktūruota (numatyti konkretūs klausimai, iš anksto apgalvota jų seka, tačiau gali būti užduodama ir kitų klausimų, jeigu taip galima gauti geresnį rezultatą). Apklausti galima telefonu, naudojantis kitomis nuotolinio ryšio priemonėmis arba tiesiogiai. Siekiant surinkti išsamią informaciją, siūlytina pasirinkti iš dalies struktūruotą apklausą, panašią į pašnekesį, nes tokiu atveju galima užduoti papildomų klausimų, kad būtų galima geriau suprasti apklausiamo asmens nuomonę lemiančius veiksnius, patikslinti, jei atsakymai buvo neaiškūs.

49.3. Grupės apklausa žodžiu. Pasirinkus šį metodą, bendraujama su keliais žmonėmis, apklausą moderuoja grupės vadovas, dalyviai skatinami laisvai diskutuoti, jie taip pat gali daryti įtaką vieni kitiems. Šio metodo tikslas nėra susitarti ar nuspręsti, ką daryti, o išsiaiškinti dalyvių suvokimą, jausmus ir mintis apie tam tikrą teisinį reguliavimą.

50. Pasirinkus Metodikos 49 punkte nurodytus pirminių duomenų rinkimo metodus ar kitus konsultacijų su visuomene metodus, rekomenduojama vadovautis viešai skelbiama Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos užsakymu parengta Viešųjų konsultacijų metodika.

51. Surinkti duomenys gali būti kokybiniai ir kiekybiniai:

51.1. Kokybiniai duomenys yra verbaliniai, audiovizualiniai, jie leidžia atsakyti į klausimus „kaip“ ir „kodėl“, paprastai jų negalima išreikšti skaičiais. Kokybiniai duomenys atspindi aptariamo dalyko kompleksškumą, sąsajas su kitais reiškiniais ir parodo patirtis, nuomones, sprendimus, priežastis, įsivaizdavimus. Analizuojant šiuos duomenis gaunama daug informacijos, kuri leidžia atskleisti kontekstą, tačiau gali stokoti objektyvumo. Renkant šiuos duomenis paprastai siekiama gauti išsamos informacijos iš nedaug, bet kruopščiai atrinktų asmenų. Šie duomenys renkami, kai reikia platesnio supratimo ir paaiškinimo (pavyzdžiui, reikia paaiškinti rezultatus, gautus įvertinus antrinius šaltinius), kai reikia informacijos apie tai, ką žmonės galvoja apie tam tikrą klausimą, kai siekiama suprasti, kodėl visuomenė vienaip ar kitaip elgiasi, kai vertinimo sritis nėra gerai suprata (pastaruoju atveju labai dažnai kokybiniai duomenys padeda apsisprendžiant dėl kiekybinių duomenų rinkimo metodų, pavyzdžiui, apklausos rengimo).

51.2. Kiekybiniai duomenys yra skaitiniai, juos galima išmatuoti, jie leidžia atsakyti į klausimus „kiek daug“ ir „kaip dažnai“. Skaičiuojami tokie dydžiai kaip dažnumas, vidurkis, ribos, procentai ir panašiai. Apskaičiuojant naudojami statistikos metodai. Šie duomenys praverčia, kai reikia tikslios informacijos, įverčių.

52. Duomenims analizuoti gali būti naudojami įvairūs metodai. Rekomenduojama pasirinkti ir naudoti kelis metodus, juos derinti siekiant geriau suprasti vertinamą objektą bei padidinti *ex post* vertinimo išvadų patikimumą. Ypač rekomenduotina derinti kokybinių ir

kiekybinių duomenų analizę. Pavyzdžiui, ir kiekybiniai, ir kokybiniai duomenys gali pateikti informacijos apie verslininkų elgesį tam tikru vertinamo teisinio reguliavimo aspektu, tačiau vieni duomenys gali atskleisti, kiek verslo subjektų laikosi teisės akte nustatytų procedūrų, o kiti – suteikti informacijos apie tų pačių subjektų patirtį ir tam tikrus veiksmus lėmusias priežastis, elgesio aplinkybes ir kontekstą (pavyzdžiui, apie nepatogumus, kuriuos jie patiria laikydamiesi teisės akte nustatytų procedūrų, priežastis, dėl kurių priimami tam tikri sprendimai, realias galimybes laikytis teisinio reguliavimo reikalavimų ir panašiai).

53. Duomenų vertinimo, analizės ir patikrinimo etape vertinama surinkta informacija ir jos šaltinių patikimumas. Šaltiniai turi būti įvairūs, pakankamai plačios apimties, kad būtų patikimi ir rodytų tam tikras tendencijas. Duomenys turi būti patikrinti keliais jų surinkimo metodais. Kai duomenys yra ginčytini ir galbūt nėra iki galo patikimi, tai turi būti aiškiai nurodyta *ex post* vertinimo ataskaitoje. Atsižvelgiant į duomenų patikimumą, darant išvadas, turi būti apibrėžiamos prielaidos, kuriomis grindžiamos išvados.

54. Surinkti duomenys analizuojami, siekiant atsakyti į *ex post* vertinimo metu suformuluotus klausimus ir norint pateikti patikimus *ex post* vertinimo rezultatus.

55. Vienas pagrindinių *ex post* vertinimo tikslų yra įvertinti galiojančio teisinio reguliavimo poveikį, tad duomenų analizė pirmiausia turi būti nukreipta į valstybės ir savivaldybių biudžeto, verslo ir asmenų ir jų grupių patirtų sąnaudų ir gautos naudos bei sąnaudų efektyvumo analizę, kaip tai apibrėžta Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“.

56. Atliekant *ex post* vertinimą rekomenduojama vadovautis sąnaudų ir naudos analizės metodinėmis gairėmis, kurios skelbiamos Lietuvos Respublikos finansų ministerijos interneto svetainėje, Administracinės naštos piliečiams ir kitiems asmenims nustatymo ir įvertinimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. vasario 23 d. nutarimu Nr. 213 „Dėl Administracinės naštos piliečiams ir kitiems asmenims nustatymo ir įvertinimo metodikos patvirtinimo“, Administracinės naštos ūkio subjektams nustatymo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 11 d. nutarimu Nr. 4 „Dėl Administracinės naštos ūkio subjektams nustatymo metodikos patvirtinimo“, Konkurencijos tarybos parengtomis Sprendimų poveikio konkurencijai vertinimo gairėmis ir kitais pagal teisinio reguliavimo pobūdį aktualiais metodiniais dokumentais.

KETVIRTASIS SKIRSNIS

***EX POST* VERTINIMO ATASKAITOS PARENGIMAS, DERINIMAS IR PASKELBIMAS**

57. Esminė informacija apie *ex post* vertinimą ir jo rezultatai fiksuojami galutinėje *ex post* vertinimo ataskaitoje, parengtoje pagal Vyriausybės tvirtinamą formą.

58. *Ex post* vertinimo ataskaitoje turėtų būti trumpai surašyti svarbiausi vertinimo aspektai, įvertintas keltų tikslų pasiekimo mastas, nustatyti teisinio reguliavimo trūkumai, įtrauktos analizės išvados dėl patirtų sąnaudų ir gautos naudos, aprašyti veiksniai, kurie turėjo įtakos teisinio reguliavimo veikimui, gali būti pateiktos rekomendacijos dėl tolesnių veiksmų.

59. *Ex post* vertinimą atlikusi ministerija parengtą *ex post* vertinimo ataskaitos projektą skelbia TAIS ir teikia derinti Teisingumo ministerijai. Kartu su *ex post* vertinimo ataskaitos projektu Teisingumo ministerijai pateikiami ir su atliktu *ex post* vertinimu susiję dokumentai, pagrindžiantys *ex post* vertinimo ataskaitos projekte pateiktą informaciją. Teisingumo ministerija privalo pateikti savo išvadą dėl jai pateikto *ex post* vertinimo ataskaitos projekto ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo *ex post* vertinimo ataskaitos projekto gavimo dienos.

60. Įvertinusi Teisingumo ministerijos išvadą dėl *ex post* vertinimo ataskaitos projekto, taip pat kitų subjektų pastabas, jei tokių būtų gauta, *ex post* vertinimą atlikusi ministerija parengia galutinę *ex post* vertinimo ataskaitą, kurią pasirašo ministras. Ši ataskaita per penkias darbo dienas nuo jos pasirašymo dienos skelbiama *ex post* vertinimą atlikusios ministerijos svetainėje ir TAIS. Skelbiant *ex post* vertinimo ataskaitą TAIS, šioje sistemoje taip pat turi būti pažymima, kad *ex post* vertinimas yra pabaigtas.

VI SKYRIUS

KONSULTAVIMASIS SU VISUOMENE IR EX POST VERTINIMO VIEŠINIMAS

61. Fiziniai ir juridiniai asmenys turi teisę ministrui pagal jam pavestas valdymo sritis teikti siūlymus dėl poreikio atlikti *ex post* vertinimą.

62. Ministerijos informaciją apie planuojamus atlikti ar atliekamus *ex post* vertinimus savo nuožiūra viešina (savo interneto svetainėje, visuomenės informavimo priemonėse ir panašiai), siekia kuo daugiau įtraukti visuomenę į *ex post* vertinimo procesą (gauti nuomonę, duomenis, kitą informaciją apie *ex post* vertinimo objektą) ir (ar) ją informuoti, įskaitant informaciją apie *ex post* vertinimo rezultatus, bet ja neapsiribojant.

63. *Ex post* vertinimą atliekanti ministerija TAIS skelbia *ex post* vertinimo plano projektą, patvirtintą *ex post* vertinimo planą ir *ex post* vertinimo ataskaitos projektą bei galutinę *ex post* vertinimo ataskaitą, taip pat gali skelbti ir kitą informaciją, susijusią su galiojančio teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimu (pavyzdžiui, vykdamat viešąsias konsultacijas gautus apibendrinamuosius duomenis, kvietimą teikti nuomonę dėl vertinamo teisinio reguliavimo taikymo ir veikimo). Šiame punkte nurodyta informacija TAIS skelbiama ir tarpusavyje susiejama TAIS valdytojo nustatyta tvarka.

64. TAIS sudaroma galimybė asmenims teikti pastabas ir pasiūlymus dėl *ex post* vertinimo plano projekto, reikšti nuomonę dėl vertinamo teisinio reguliavimo taikymo ir veikimo, teikti pastabas dėl *ex post* vertinimo ataskaitos projekto. Asmenys taip pat turi teisę *ex post*

vertinimo metu tiesiogiai kreiptis į ministeriją, atliekančią *ex post* vertinimą, ir teikti nuomonę dėl vertinamo teisinio reguliavimo taikymo ir veikimo praktikoje, nurodyti kylančias problemas, kitaip prisidėti prie *ex post* vertinimo.

65. Metodikos 64 punkte nurodytą gautą informaciją *ex post* vertinimą atliekantys asmenys įvertina rengdami *ex post* vertinimo ataskaitą.

VII SKYRIUS

REZULTATŲ PANAUDOJIMAS IR TOLESNIŲ VEIKSMŲ ĮGYVENDINIMAS

66. Ne vėliau kaip per penkias darbo dienas nuo *ex post* vertinimo ataskaitos paskelbimo TAIS, *ex post* vertinimo ataskaita susipažinti siunčiama Lietuvos Respublikos Seimo valdybai ir Seimo komitetui pagal teisinio reguliavimo sritį.

67. Jeigu *ex post* vertinimo ataskaitoje pateikiama išvada, kad galiojantis teisinis reguliavimas yra netinkamas (tikslinga jį tobulinti ar jo atsisakyti), rekomenduotina ministerijai inicijuoti reikiamų teisės aktų pakeitimus arba *ex post* vertinimo ataskaitą pateikti Vyriausybei, siūlant Vyriausybės pasitarime svarstyti šio teisinio reguliavimo keitimo poreikio klausimą.

68. Jeigu *ex post* vertinimas buvo atliktas dėl teisinio reguliavimo, kuriuo įgyvendinami Europos Sąjungos teisės aktai, ir *ex post* vertinimo išvadose rekomenduojama keisti galiojantį teisinį reguliavimą arba jo atsisakyti, *ex post* vertinimą atlikusios ministerijos atstovai, atstovaudami Lietuvos Respublikos pozicijai Europos Sąjungos institucijose, kuriose svarstomos teisėkūros iniciatyvos dėl atitinkamų Europos Sąjungos teisės aktų pakeitimo, turi atsižvelgti į *ex post* vertinimo rezultatus ir *ex post* vertinimo ataskaitoje teikiamas rekomendacijas.

PASIRENGIMO ATLIKTI *EX POST* VERTINIMĄ KLAUSIMYNAS

1. Siekiant nustatyti, *ką* vertinti, ir sprendžiant dėl *ex post* vertinimo apimties siūlytina kelti šiuos klausimus:

1.1. ar vertinti tam tikros viešosios politikos srities ar tam tikro ūkio sektoriaus teisinį reguliavimą ar tik dalį jo, bet ne mažiau, nei nurodyta į įstatymą įtrauktoje nuostatoje dėl poreikio atlikti *ex post* vertinimą arba teisinio reguliavimo galiojimo metu ministro pagal jam pavestą valdymo sritį priimtame sprendime atlikti *ex post* vertinimą;

1.2. ar yra kitų susijusių teisės aktų, kuriuos reikia vertinti kaip susijusių teisės aktų grupę;

1.3. ar nustatyta tikslinių grupių, kurioms teisinis reguliavimas turėjo poveikį (pavyzdžiui, sveikatos priežiūros įstaigos, bankai, draudimo įmonės, vartotojai, šeimos ir panašiai);

1.4. ar atliekant *ex post* vertinimą daugiausia dėmesio skirti praktiniams teisinio reguliavimo taikymo aspektams (reguliavimas „tik popieriuje“, tačiau netaikomas ir neveikia);

1.5. ar atliekant *ex post* vertinimą daugiausia dėmesio skirti šiems aspektams analizuoti: kaip teisinio reguliavimo laikomasi ir kaip jis veikia, kiek žinoma apie įstatymo reikalavimus, jei yra įgyvendinamųjų teisės aktų, ar laikomasi juose nustatytų procedūrų.

2. Siekiant tinkamai įvertinti *kada*, po kiek laiko ir per kokį terminą turi būti atliktas *ex post* vertinimas, reikia įvertinti:

2.1. ar nuo teisinio reguliavimo priėmimo laiko iki jo vertinimo momento nepasikeitė esminiai vertinimo veiksniai;

2.2. politinį procesą – gali būti priimamas naujas teisinis reguliavimas, kuris pakeis vertinamą teisinį reguliavimą;

2.3. *ex post* vertinimo etapų įgyvendinimo terminus.

GALIOJANČIO TEISINIO REGULIAVIMO POVEIKIO *EX POST* VERTINIMO KLAUSIMYNAS

1. Galiojančio teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimo klausimyno (toliau – klausimynas) tikslas – padėti *ex post* vertinimą atliekantiems asmenims atkreipti dėmesį į visus galimus *ex post* vertinimo kriterijus ir aspektus ir nustatyti galiojančio teisinio reguliavimo taikymą ir veikimą. Klausimynas yra rekomendacinio pobūdžio, o jo klausimai – orientaciniai, todėl *ex post* vertinimą atliekantys asmenys galiojančio teisinio reguliavimo poveikį turėtų vertinti ir visais kitais klausimyne neapartais, bet aktualiais teisinio reguliavimo taikymo ir veikimo aspektais.

2. Veiksmingumo kriterijus:

- 2.1. Ar yra pasiektas teisinio reguliavimo tikslas, jei taip, – kokia apimtimi?
- 2.2. Ar teisinis reguliavimas buvo taikomas tokiu mastu, kaip tikėtasi, jei ne, – kokie veiksniai lėmė teisinio reguliavimo netaikymo priežastis?
- 2.3. Koks yra teisinio reguliavimo poveikis (kiekybinis, kokybinis)?
- 2.4. Kiek nustatytas poveikis atitinka tikslus?
- 2.5. Kiek teisinis reguliavimas lėmė tokį poveikį?
- 2.6. Kokie kiti veiksniai lėmė teisinio reguliavimo poveikį?
- 2.7. Kiek skirtingi veiksniai turėjo įtakos nustatytam poveikiui?

3. Poveikio kriterijus:

- 3.1. Ar įvyko pasikeitimų, kurių buvo tikėtasi priimant teisinį reguliavimą?
- 3.2. Ar teisinis reguliavimas darė įtaką tai teisinio reguliavimo sričiai, tiems asmenims ar jų grupėms, kuriems buvo tikėtasi?
- 3.2. Kiek teisinio reguliavimo poveikio pokyčiai skyrėsi, atsižvelgiant į skirtingas suinteresuotų asmenų grupes?
- 3.3. Ar atsirado nenumatytų teisinio reguliavimo poveikio pasekmių ir kiek jos reikšmingos?
- 3.4. Poveikio kriterijaus turiniui atskleisti rekomenduotina papildomai naudotis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 1 priede išdėstyto klausimynu, atsižvelgiant į vertinimo sritis, nurodytas į įstatymą įtrauktoje nuostatoje dėl poreikio atlikti *ex post* vertinimą

arba teisinio reguliavimo galiojimo metu ministro pagal jam pavestą valdymo sritį priimtame sprendime atlikti *ex post* vertinimą ir *ex post* vertinimo plane.

4. Rezultatyvumo (efektyvumo) kriterijus:

- 4.1. Kiek teisinis reguliavimas yra efektyvus, palyginti su tuo, kiek buvo sąnaudų?
- 4.2. Kiek sąnaudos yra pagrįstos, atsižvelgiant į teisinio reguliavimo pakeitimus ir poveikį atitinkamai sričiai?
- 4.3. Kiek sąnaudos proporcingos gautai naudai?
- 4.4. Kokie veiksniai lėmė sąnaudų ir naudos neatitikimus?
- 4.5. Ar skirtingos asmenų grupės patyrė skirtingo dydžio sąnaudas ir ar šis skirtumas gali būti objektyviai pateisinamas?

5. Tinkamumo aspektas:

- 5.1. Ar teisinis reguliavimas yra vis dar tinkamas?
- 5.2. Kiek teisinio reguliavimo tikslai vis dar atitinka poreikius?
- 5.3. Kiek teisinis reguliavimas yra tinkamas, atsižvelgiant į technologinį ar mokslinį progresą?

6. Suderinamumo aspektas:

- 6.1. Kiek vertinamas teisinis reguliavimas suderinamas su kitu teisiniu reguliavimu, turinčiu tą patį tikslą?
 - 6.2. Ar nustatyta teisinio reguliavimo nesuderinamumo su nacionaliniais, Europos Sąjungos ir tarptautinės teisės aktais atvejų.
-

(Galiojančio teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimo ataskaitos forma)

(institucijos pavadinimas)

**GALIOJANČIO TEISINIO REGULIAVIMO POVEIKIO *EX POST*
VERTINIMO ATASKAITA**

(data) _____ Nr. _____

(vieta)

1.	<i>Ex post</i> vertinimo objektas: (Nurodomi į įstatymą įtrauktoje nuostatoje dėl poreikio atlikti <i>ex post</i> vertinimą (toliau – peržiūros nuostata), teisinio reguliavimo galiojimo metu ministro pagal jam pavestą valdymo sritį priimtame sprendime atlikti <i>ex post</i> vertinimą (toliau – ministro sprendimas) nurodyti vertinti teisės aktai, o jei nuspręsta vertinti platesnės apimties teisinį reguliavimą, – visi atliekant <i>ex post</i> vertinimą vertinti teisės aktai ar jų nuostatos ir sritys, asmenys, asmenų grupės, kuriems darytas poveikis buvo vertintas.)
2.	Peržiūros nuostatos šaltinis ar ministro sprendimas: (Nurodomas įstatymas, kuriame įtvirtinta peržiūros nuostata, ar ministro įsakymas, kuriame įformintas ministro sprendimas.)
3.	Duomenys apie išankstinį (<i>ex ante</i>) vertinimą: (Nurodoma, ar buvo atliktas teisinio reguliavimo išankstinis (<i>ex ante</i>) vertinimas, jei taip, nurodomas išankstinio (<i>ex ante</i>) vertinimo rezultatų šaltinis.)
4.	<i>Ex post</i> vertinimą atlikusi ministerija ir atsakingas asmuo: (Nurodoma ministerija, atsakinga už <i>ex post</i> vertinimą ir jį atlikusi, ir <i>ex post</i> vertinimą atlikusio (-ių) asmens (-ų) kontaktai.)
5.	Kiti subjektai, dalyvavę atliekant <i>ex post</i> vertinimą: (Nurodomi atliekant <i>ex post</i> vertinimą dalyvavę kiti subjektai ir valstybės ir savivaldybių

	<i>institucijos ir įstaigos, teikusios informaciją Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 24¹ straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka.)</i>
6.	<p>Kokie buvo <i>ex post</i> vertinimo tikslai?</p> <p><i>(Nurodomi konkretūs ex post vertinimo tikslai, nurodyti peržiūros nuostatoje, ministro sprendime arba nustatyti įgyvendinant Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos Galiojančio teisinio reguliavimo poveikio ex post vertinimo metodikos (toliau – Metodika) V skyriaus antrojo skirsnio nuostatas.)</i></p>
7.	<p>Koks buvo <i>ex post</i> vertinimo objekto kontekstas?</p> <p><i>(Nurodomos objektyvios aplinkybės, lėmusios teisinio reguliavimo poveikį atitinkamoms sritims, ar kitos svarbios teisinio reguliavimo konteksto aplinkybės.)</i></p>
8.	<p>Kokie pagrindiniai klausimai, šaltiniai ir metodai buvo pasirinkti atliekant <i>ex post</i> vertinimą, kokie duomenys buvo surinkti?</p> <p><i>(Nurodoma esminė informacija apie Metodikos V skyriaus trečiojo skirsnio įgyvendinimą.)</i></p>
9.	<p>Teisinio reguliavimo taikymas. Ar teisinis reguliavimas buvo taikomas, kaip jis buvo taikomas ir kokios to priežastys?</p> <p><i>(Trumpai apibendrinama informacija apie teisinio reguliavimo taikymo mastą ir praktiką, nurodomos nustatytos priežastys, dėl kurių teisinis reguliavimas nebuvo taikytas taip, kaip tikėtasi.)</i></p>
10.	<p>Teisinio reguliavimo veikimas. Kokiu mastu pasiekti teisinio reguliavimo tikslai ir kokios jo pasekmės?</p> <p><i>(Labai trumpas teisinio reguliavimo pasekmių apibendrinimas, įskaitant nenumatytas pasekmes, be kita ko, pasekmes siejant su išankstinio (ex ante) vertinimo metu nurodytomis laukiamomis pasekmėmis, nurodant nustatytas nenumatytų pasekmių atsiradimo priežastis. Nurodoma, kokiai teisinio reguliavimo sričiai, kokiems asmenims ar jų grupėms teisinis reguliavimas darė įtaką, kokia ji buvo (teigiamas poveikis ar neigiamos pasekmės) tam tikrai vertinamo teisinio reguliavimo sričiai, tam tikriems asmenims ar jų grupėms ir panašiai.)</i></p>
11.	<p>Jei vertintas teisinis reguliavimas susijęs su Europos Sąjungos teisės įgyvendinimu, ar Europos Sąjungos teisė galėtų būti įgyvendinta kitomis priemonėmis?</p> <p><i>(Jei vertintas teisinis reguliavimas įgyvendina Europos Sąjungos teisę, pateikiama informacija, ar išvadų įgyvendinimas nacionalinėje teisėje derėtų su Europos Sąjungos teise; ar pasirinktas Europos Sąjungos teisės įgyvendinimo būdas sukuria minimalią administracinę naštą, kurios reikalaujama pagal Europos Sąjungos teisės aktą; jei sukuriamą perteklinę administracinę naštą, pateikiamas pagrindimas dėl mažesnės</i></p>

	<i>administracinę naštą sukuriančio teisinio reguliavimo būdo netinkamumo; jei įgyvendinamos neprivalomo pobūdžio Europos Sąjungos teisės akto nuostatos (pavyzdžiui, išimtys, kuriomis galima ir nesivadovauti), sukuriančios administracinę naštą, tokio reguliavimo poreikio pagrindimas; turint duomenų, pateikiama kitų Europos Sąjungos valstybių narių sėkmingos ir sėkmingos teisėkūros praktikos atitinkamoje srityje trumpa analizė.)</i>
12.	<p>Išvados:</p> <p><i>(Nurodoma, ar teisinio reguliavimo taikymas ir veikimas atitiko teisės akto priėmimo metu siektus tikslus; ar tikslinga palikti galiojantį teisinį reguliavimą, ar siūloma tobulinti arba atsisakyti tokio teisinio reguliavimo ir (ar) kitos reikšmingos išvados.)</i></p>

_____ ministras
(atitinkama sritis)

(parašas)

(vardas ir pavardė)
